

Taggol Leydi e Nedfo

1 E fuddoode, Alla tagi asamaan e leydi. ²Leydi alaa no waynoo; ko ndi mehri ndi wonnoo. Niɓɓere kunus ina wonnoo e dow geej. Ruuhu Alla weeyi e dow diyye de.

³Alla wii: «Yoo annoore yayno!» Annoore yaynii. ⁴O yii annoore ina moyyi; o seerndi annoore nde e niɓɓere nde. ⁵O inniri annoore nde «ñalawma». O inniri niɓɓere nde «jamma». Kikiide woodi, subaka woodi. Ko nih woni ñalawma gadano woodi.

⁶Alla wii: «Yoo turɗu won e hakkunde diyye, yo ndu waf diyye de pecce dīdī!» ⁷Dum woniri noon. O waf turɗu, o seerndi diyye gonɗe e les turɗu de, e gonɗe e dow turɗu de. ⁸O inniri turɗu ndu «asamaan». Kikiide woodi, subaka woodi. Ko nih woni ñalawma dīdaɓo woodi.

⁹Alla wii: «Diyye gonɗe e les asamaan de, yo de ndenndu e nokku gooto, ko yoori yo o feeñ!» Dum woniri noon. ¹⁰O inniri ko yoori ko «leydi». O inniri diyye denndude de «geej». O yii dum ina moyyi. ¹¹O wii: «Yoo leydi jibin puɗi kecci, huɗo wadko aawdi, ledɗe badɗe teɓɓite – geɗal fof e leñol mum, leñol fof e aawdi mum!» Dum woniri noon. ¹²Leydi ndi jibini puɗi kecci, huɗo wadko aawdi – aawdi fof e leñol mum, e ledɗe badɗe teɓɓite – geɗal fof e leñol mum, leñol

fof e aawdi mum. O yii dum ina moyyi. ¹³Kikiide woodi, subaka woodi. Ko nih woni ñalawma tatabo woodi.

¹⁴Alla wii: «Huundeeji jaynotoodi yoo ngon e asamaan, mbele jamma e ñalawma ina ceerta, dum wona maandeeji maantordi ñaldi, maantordi balde e maantordi duubi, ¹⁵kayne adi ngona huundeeji jaynotoodi e nder asamaan, mbele adi njaynoo leydi!» Dum woniri noon. ¹⁶O wadi huundeeji jaynotoodi difi mawdi, huunde yaynootoonde burnde mawnude nde ardoo ñalawma, huunde yaynootoonde burnde famfude nde ardoo jamma; o wadi kadi koode. ¹⁷O fawi de e asamaan, mbele ade njaynoo leydi, ¹⁸dee ngardoo jamma e ñalawma, dee ceernda annoore e nibbere. O yii dum ina moyyi. ¹⁹Kikiide woodi, subaka woodi. Ko nih woni ñalawma nayabo woodi.

²⁰Alla wii: «Yoo diyee mbaɗ kullon ndiyam nguurkon haa keewa, yoo ndiwri diw e dow leydi e asamaan!» ²¹O tagi ngaarumaaji ndiyam, kañumen e kullon nguurkon e ndiyam, kon diyee njaltinta kon fof – gedal fof e leñol mum. O tagi kadi ndiwri fof – gedal fof e leñol mum. O yii dum ina moyyi. ²²Alla wadi e majji barke, o wii: «Njeñee, keewee, kebbinee maaje; yoo ndiwri heew e dow leydi!» ²³Kikiide woodi, subaka woodi. Ko nih woni ñalawma jayaabo woodi.

²⁴Alla wii: «Yoo leydi jibin tagooje guurde – gedal fof e leñol mum; jawdi, laadooɗi, e kullon ladde – gedal fof e leñol mum!» Dum woniri noon. ²⁵O wadi kullon

ladde – gedfal fof e leñol mum; e jawdi – gedfal fof e leñol mum; e laadooji – gedfal fof e leñol mum. O yii dum ina moyyi.

²⁶Caggal duum, Alla wii: «Mbaden neddo, nanndinen dum e men. Yo o jiim e lidfi, ndiwri, jawdi, e kala kullel ladde yantude e kala ko fuñata e dow leydi!»

²⁷Alla tagi neddo, o nanndinii dum e makko. O tagi be gorko e debbo. ²⁸O wadi e maŋbe barke, o wii be: «Njeñee, keewee, kebbinee leydi, kalfee ndi. Njiimee e lidfi maayo e ndiwri asamaan, e kala kullel ladde jahowel e dow leydi.» ²⁹O wii kadi: «Nani, jooni dey mi rokkii on kala puɗol badɗgol aawdi, gonɗgol e dow leydi, e kala lekki mbadki tebbite e gaaluude: ko dum wonata nguura mon. ³⁰Kala kullel jahowel e dow leydi, kala ndiwri asamaan, e kala ko fuñata e dow leydi tawa ina wadi fittaandu, mi rokki dumen kala puɗi kecci dum wona nguura mumen.» Dum woniri noon. ³¹Alla yii ko wadi ko fof, tawi fof ina moyyi no feewi. Kikiide woodi, subaka woodi. Ko nih woni ñalawma jeegobo woodi.

2 Ko noon leydi e asamaan e ko woni e nder mumen fof timmiri. ²Alla timmini liggeey mum e ñalawma jeediɗabo; e oon ñalawma, o fooftii e liggeey makko mo o wadatnoo o fof. ³O barkini ñalawma jeediɗabo, o senni mo, bayri ko oon ñalawma o fooftinoo e golle tagoodi ndii fof. ⁴Ko nih woni lasli leydi e asamaan nde ɗi taganoo nde.

Neddo nder ngesa Eden

Nde Alla Joomiraado wafi leydi e asamaan nde, ⁵hay sopoyuru wooturu alaano tawo e leydi, hay hudo wooto fudaano tawo; sabu o neldaano tobo e leydi. Hay gorko gooto alaano heen mbele ina rema. ⁶Kono noon, ko wayi no saawere nih ummii, leppini leydi ndii fof. ⁷Alla Joomiraado mahiri neddo gorko ^a punndi leydi, o wutti e kine mum fittaandu; gorko o wonti guurdo.

⁸Alla Joomiraado o aawi ngesa to leydi Eden, hedde banngge fudnaange; o wafi heen neddo mo o mahnoo o. ⁹O fudni ledde keewde de nanndaani, belde yiyde e ñaamde, e lekki nguurndam e hakkunde ngesa ba, e lekki ganndal moyyere e ganndal bonannde.

¹⁰Maayo ina yalta e leydi Eden, ina wisa ngesa ba; doon, ango feccii ango wonti maaje nayi. ¹¹Maayo adanngo ngo wiyetee ko Pison; ko kanngo taarii leydi Habila ndi fof, mbadndi kanne ndi. ¹²Kanne ngondo e ndiin leydi o ko kanne laabdo cer; andi wafi kadi dace uurde mbiyeteede bedeliyum e kaaye dime biyeteede onikisa. ¹³Maayo didafo ngo wiyetee ko Gihon; ko kanngo taarii leydi Kus ndi fof. ¹⁴Maayo tatabo ngo wiyetee ko Tiigara; ko kanngo rewi fudnaange leydi Asiri. Maayo nayabo ngo wiyetee ko Efrat.

¹⁵Alla Joomiraado yetti neddo o, wafi dum e ngesa Eden ba yo o rem ba, reena ba. ¹⁶O yamiri neddo o, o

a 2.7 E barahuutaŋkoore, helmere «gorko» ina nanndi e helmere «leydi».

wii: «Ada waawi ñaamde e ledde ñgesa ba fof, ¹⁷so wonaa lekki ganndal moyyere e bonannde ki. Woto ñaam e makki, sabu nde ñaam-daa heen fof a maayat.»

¹⁸Alla Joomiraado wii: «Neddo, moyyaani e mum wonde gooto; ma mi wadan mo ballo hono makko.» ¹⁹O yetti leydi, o mahi kullon njahowon e dow leydi fof, e ndiwri asamaan fof. O addi di, o battini di neddo o, mbele omo yiya no neddo o innirta di, mbele kala tagoore wuurnde ina jogoo innde nde neddo o rokki dum. ²⁰Neddo o inni jawdi ndi fof, ndiwri asamaan ndi fof, e kullon ladde kon fof; kono neddo yiyaano ballo hono mum.

²¹Tan Alla Joomiraado daanni mo doyngol luggol; o itti wooto e birde makko, o wadti teewu ngu do wonnoo. ²²O fewndiri debbo wirngo ngo o ittunoo e gorko ngo, o battini dum to gorko to. ²³Gorko o wii:

«Jooni dey, oo doo neddo
pewndiraado yiyal am e teewu am nani.
Ma o wiye «debbo»,^a
sabu o ittaa ko e gorko.»

²⁴Ko duum wadi, gorko heertoto yumma mum e baaba mum, haɓɓoo e jom suudu mum, ɓe ngonta ɓannu wooturu.

a 2.23 E barahuutaŋkoore, helmere «debbo» ina nanndi e helmere «gorko».

Bakkaat Aadama e Hawaa

²⁵Gorko e debbo ngonnoo ko balli mehi, kono be kersataano dum.

3 Baajol leydi burnoo kullon ladde kon Alla Joomiraado wadnoo kon fof yoyde. Ngol wii debbo:

– Ko goonga tigi ko Alla wii: «Woto on ñaam tebbite ledde ngesa ba fof?»

²Debbo o jaabii wii baajol ngol:

– Amin mbaawi ñaamde tebbite ledde ngesa ba fof, ³so wonaa tebbite lekki ngonki e hakkunde mabba ki. Alla wii: «Woto ñaamee heen, woto memee heen, woto on maayde».

⁴Tan baajol ngol wii debbo o:

– Muk, on maayataa! ⁵Kono Alla ina anndi, nde ñaam-don heen fof, maa gite mon peertu, mbayon no Alla nih, nganndon ko moyyi, nganndon ko boni.

⁶Debbo o yii lekki ki ina weli ñaamde, ina yoodi e gite, ina uddita hakkille. O fetti heen tebbitere wootere, o ñaami. O rokki heen gorko makko gondunoodo e makko, oon ne ñaami heen. ⁷Gite mañbe peertii, kambe dido kala, be tini ko be balli mehi, be cañi beremlefi yiwi, be kadditii dum.

⁸Hedde kikiide, nde debbo o e gorko o nani teppe Alla Joomiraado e nder ngesa he, be ndogi be cuudoyii Alla Joomiraado e nder ledde ngesa he.

⁹Tan Alla Joomiraado noddi gorko o, wii dum:

– Hol to ngon-daa?

¹⁰Gorko o wii:

– Mi nani teppe maa e nder ngesa he, kul–mi, wadi noon ko mi banndu mehru, ndog–mi, cuudoyii–mi.

¹¹Alla Joomiraado o wii mo:

– Mo anndin maa ko a banndu mehru? Mate a ñaamii e lekki ki kadno–maa–mi ki?

¹²Gorko o jaabii mo, wii:

– Debbo mo ndokku–ɗaa mi o, ko oon rokki mi e lekki he, ñaam–mi.

¹³Alla Joomiraado wii debbo o:

– Hol ko mbadantaa dum?

Debbo o jaabii:

– Ko baajol ngol fuunti mi, ñaam–mi heen.

¹⁴Alla Joomiraado wii baajol leydi ngol:

– Bayri a wadfi duum,
ma a hufe e hakkunde jawdi ndi fof,
e kullon ladde kon fof;
ma a wadtu yahrude reedu,
ma a wadtu ñaamde punndi leydi
ñande fof e nguurndam maa.

¹⁵Ma mi waf ngañgu hakkunde maa e debbo,
hakkunde jibinannde maa e jibinannde makko:
maa jibinannde makko moññu hoore maa,
maa jibinannde maa soppu teppere makko.

– ¹⁶O wii debbo:

– Ma mi tiisnu tampere reedu maa, maa jibingol maa muus no feewi,

kayne maa gilli maa kuccu e gorko maa,
kono ma o halfe.

¹⁷O wii Aadama:

- Bayri a hedfiima debbo maa,
a ñaamii e lekki ki kadno-maa-mi ki,
leydi ndi maa hude sabu maa.
Ko e loorla ittataa e mayri ko ñaam-daa
ñande fof e nguurndam maa,
¹⁸ma ndi fudnane giye e balamaaji,
ma a ñaam puɗi gese.
¹⁹Ko e warñeende maa ndañataa ko ñaam-daa
haa ndutto-daa e leydi ndi ngummi-daa ndi;
bayri ko a punndi,
ndutto-daa kadi e punndi.

²⁰Aadama hono gorko o inniri jom suudu mum
Hawaa^a ; ngati ko yumma mum innama-aadee'en fof.

²¹Alla Joomiraado wadani Aadama e debbo mum comci
nguru, boorni dumen.

²²Alla Joomiraado wii: «Jooni noon, neddo waytii
no gooto e men nih annude moyyere e bonannde.
Kaden mo fortude junngo makko mbele omo waasa
fettude e lekki nguurndam hee ne, o ñaama, o wuura
haa abada.»

a 3.20 E barahuutaŋkoore, innde «Hawaa» ina nanndi e kelme «ina wuuri».

²³Ko duum wafi Alla Joomiraado riiwi mo e ngesa Eden, mbele omo rema leydi ndi o umminoo ndi. ²⁴Ko nih woni o riddi mo e ngesa ba. Alla Joomiraado wafi e fudnaange mabba *serubeña'en wondude e silaama jeyngol njiilotooka. Noon, o hadiri laawol lekki nguurndam reweede.

MISSION EVANGELIQUE

DE L'AFRIQUE OCCIDENTALE AU SENEGAL

DAKAR - ZIGUINCHOR - RICHARD TOLL

1991

Pulaar (du Fouta Toro du Sénégal): La Genèse

Imprimé en Angleterre par WEC Press
Gerrards Cross, Bucks SL9 8SZ